

Sürdürülebilir Günce

Altı ayda bir yayınlanır

Yıl:1 Sayı:2

Temmuz, 2023

DOĞAYA RAĞMEN Mİ, DOĞA İLE BİRLİKTE Mİ?

Sürdürülebilir Günce Yıl: 1 Sayı:2

Röportaj

Ne kadar sade, o kadar iyi!...
Oğuz Özdemir

Makale

Sürdürülebilirlik Eğitimi Çalıştayı
Meliha KAYA

Makale

Karbon El İzi
Dr. Burcu Güngör Cabbar

Makale

“Soluk Mavi Nokta”ımızın
umut ve umutsuzluk halleri
üzerine
Doç. Dr. Fatma TEZCAN

Birbirinden değerli bir çok makale

Sürdürülebilir Günce

Altı ayda bir yayımlanan süreli aktüel dergi

Sahibi: Prof. Dr. Oğuz ÖZDEMİR

Editör Kurulu

Editör: Doç. Dr. Abbas ERTÜRK

Editör Yrd: Dr. Öğretim Üyesi Fatma TEZCAN

Üye: Doç. Dr. Hakan IŞIK

Üye: Dr. Öğretim Üyesi Mustafa GİRGİN

Üye: Prof. Dr. Kemal YÜRÜMEZOĞLU

Üye: Prof. Dr. Naim UZUN

Üye: Salih BOZKURT

Sekreter: Fatma GÜDER

Düzenleme: İsmail Atıl TÜRK

Not: Yazıların içeriğinden doğacak olan her türlü sorumluluk yazar(lar)a aittir.

İletişim :
Prof. Dr. Oğuz Özdemir
Eğitim Fakültesi Kat 4
Kötekli kampüsü
Menteşe / Muğla
oozdemir@mu.edu.tr

Kapak tasarımı: Abbas ERTÜRK

Arka kapak: 6 Şubat 2023 depreminde enkaz altından kurtarılan hayvanlar

Sürdürülebilir Yaşam Eğitimi Derneği'nin yayın organıdır. Her türlü hakları sakıdır.

İÇERİK ve AKIŞ

Editörler Kurulu		i
İçerik ve Akış		ii
Önsöz	Prof. Dr. Oğuz ÖZDEMİR	40
Röportaj: Ne kadar sade, o kadar iyi!...	Prof. Dr. Oğuz ÖZDEMİR	41
Doğaya Rağmen Mi, Doğa İle Birlikte Mi?	Prof. Dr. Oğuz ÖZDEMİR	44
Sürdürülebilirlik Eğitimi Çalıştayı: Yürürken toprağa ayaklarınızla dünyayı öper gibi basın.	Meliha KAYA	45
Karbon El İzi	Dr. Burcu Güngör CABBAR	50
"Soluk mavi nokta" mızın Umut ve umutsuzluk halleri üzerine	Doç. Dr. Fatma TEZCAN	53
Ekofohi: Doğadan Korku ve İlgisizlik	Pınar ÖZDEMİR	57
Sürdürülebilir Sanat	Aslıgöl TÜRK	59
Köye Dönememek...	Prof. Dr. Ahmet MUTLU	64
Kitap Tavsiyesi	Fatma GÜDER	66

Sevgili Sürdürülebilir Günce Okuru,

Sürdürülebilir Yaşam Derneği (Suyed) adına çıkardığımız dergimizin ikinci sayısında sizlere merhaba demenin sevinci içindeyiz. Bir taraftan da 6 Şubat 2023'te Kahramanmaraş merkezli ülkemizi vuran yıkıcı deprem felaketinden ötürü içimiz halen buruk...

Bu nedenle, bu sayıyı depremde hayatını kaybeden yurttaşlarımıza ve onlara yoldaşlık yapan evcil hayvanlara adıyoruz.

Bu sayımız da dopdolu.

Bu sayımızın röportaj konuğu MSKÜ Fen Fakültesi Kimya Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. Ahmet Balcı. Prof. Dr. Oğuz ÖZDEMİR'in yaptığı bu röportaj sürdürülebilir yaşam tarzına geçmek isteyenleri cesaretlendirecek nitelikte.

Prof. Dr. Oğuz ÖZDEMİR, 6 Şubat depremi üzerine kaleme aldığı yazıda doğaya rağmen değil, doğa ile birlikte gitmenin ne kadar yaşamsal olduğuna dikkat çekmekte.

Suyed olarak Bodrum Garova Tarımpark'ta düzenlediğimiz sürdürülebilirlik eğitimi çalıştayını katılımcılardan Meliha KAYA kendi izlenimlerine dayanarak oldukça samimi üslubuyla tanıtmakta.

Balıkesir Üniversitesi Necatibey Eğitim Fakültesi öğretim üyesi Dr. Öğretim üyesi Burcu GÜNGÖR CABBAR "ekolojik ayak izi" konulu bir yazıyı kaleme aldı. Yazı, ekolojik ayak izi ile gezegen üzerinde yarattığımız olumsuz etkiyi el vererek , diğer bir deyişle el izimizle nasıl azaltabileceğimizi hatırlatmakta bize.

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi öğretim üyesi Doç. Dr. Fatma TEZCAN, yüz yüze kaldığımız sürdürülemezliğin adeta fotoğrafını çekmekte ve Pandemi süreciyle birlikte gezegen üzerindeki baskının azalmasıyla meydana gelen rahatlamanın sürdürülemez bu durumu aşmak adına nasıl umutlanabileceğimizi vurgulamakta.

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Yüksek Lisans Öğrencisi Pınar ÖZDEMİR, "Êkofobi" isimli yazısında çevre sorunlarına duyulan aşırı kaygı ile duyarlılık arasındaki ince çizgiyi tarif etmekte ve eğitimcilere yol gösterici mesajlar vermekte.

Emekli PDR öğretmeni Aslıgül TÜRK, sürdürülebilirlik fikrinin sanat alanına nasıl yansıdığını ortaya koymakta.

Ondokuz Mayıs Üniversitesi İİBF öğretim üyesi Prof. Dr. Ahmet MUTLU "Köye dönememek" isimli yazısında çoğumuzun hayatının özeti niteliğinde modernleşme/ilerleme adına köyden kopuşun oldukça hüzünlü hikayesini bizimle paylaşmakta.

Bu sayının kitap tanıtımını, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Yüksek Lisans Öğrencisi Fatma GÜDER , "Orman Banyosu" kitabını tanıtarak yapmakta.

Sürdürülebilirlik kültürünü oluşturmak üzere çıktığımız yolda bu yönde sözü olan herkese açık olduğumuzu tekrar hatırlatır, iyi okumalar dileriz.

Sürdürülebilir olmak ve kalmak dileğiyle...

Sağlıcakla kalın....

Ne kadar sade, o kadar iyi!...

Röportajı yapan: Prof. Dr. Oğuz ÖZDEMİR

Değerli Sürdürülebilir Günce Okuru, bu sayımızda röportaj konuğumuz Prof. Dr. Ahmet Balcı. Kendisi halı hazırda Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Fen Fakültesi Kimya Bölümü'nde öğretim üyesi.

1. Sevgili Ahmet hocam okurlarınıza kendinizi nasıl tanıtmak istersiniz?

-30 yıl kimya anlattım. Kimyanın altını üstüne getirdim, şimdi de hayatın kimyasını öğrenmeye çalışan birisiyim. Kimya bildiğiniz gibi doğanın dillerinden biri bunu çözen hayatın diğer alanlarında da aynı yöntemi kullanarak benzer sorunları çözebiliyor. O yüzden laboratuvarı ve derslerde yaptıklarımı bugün de uygulayan birisi olarak görüyorum. Yani nasıl bir öğretim üyesi derslerini verirken teorik derslerle yetinmez onun da laboratuvarını uygulamasını da sonuçlarını da görür. Benim de yaptığım şimdiye kadar teorisini gördüm şimdi de uygulama aşamasına geçiyorum. Kısaca ben hayatımı ikiye böldüm. Bugüne kadar kısmını teorik olarak yaşayan bundan sonrasını uygulamalı olarak yaşayacak olan bir hocadır Ahmet Balcı hoca.

2- Yaşam tarzınızı nasıl betimlersiniz? Yaşamınızda son dönemde nasıl yenilikler yapmaktasınız? En önemlisi yaşamınızda bu yenilikler halet-i ruhiyenize nasıl geldi?

-Son dönemde denizin, rüzgârın, hareketin, dalganın kimyasını öğrenmeye çalışıyorum. Uygulamalı olarak keşfetmeye çalışıyorum. Mümkün mertebe atmosfere daha az karbon salmaya çalışıyorum. Ayak izimi, azaltmaya çalışan birisiyim bu konuda da işin uygulamasına geçmiş durumdayım. Sadece hafta değil artık zaman uygulama eyleme geçme zamanı. Bu yüzden hayatıma karbon ayak izimi düşürecek eylemler soktum. Bunun içinde bisikletli yaşam, onu yaşamın bir parçası haline getirmek, işe onunla gitmek, onunla uzun seyahatlere çıkmak var. Artı denizi dalgayı atmosferi hissetmek için de yelken ve deniz sporları konusuna kendimi angaje ettim. Bunlar ruhu ma çok iyi geldi. Gerçekten ruhumun kimyasını değiştirdi. Hayatımın kimyası değişti . Hele ki pandemi ,doğal afetler sonrası adeta bunlar kimyasal ilaç gibi geldi bana.

Baktığımızda gelirleri sınırlı insanlarız. Fakat hayallerimiz çok fazla, yapmak istediklerimiz çok fazla. Hele hele bugünkü kur farkını da göz önüne aldığımızda gece gündüz hafta sonu çalışmamız lazım, o da belli değil. Hele Muğla açısından düşünecek olursak kıyı uzunluğu en fazla olan kentimiz. Kum, güneş, deniz. Herkesin aklında olan şey denizden nasıl faydalanabilirim. Herkesin aklında olan şey ya

kıyıya bir ev yapmak ya da lüks bir tekne satın almak. Fakat bütün olay bundan sonra başlıyor. Büyük paralar biriktirmek için sürekli çalışıyorsunuz, sınavlarda görev alıyorsunuz, hafta sonu çalışıyorsunuz, ek dersler alıyorsunuz, akşam eve geldiğinizde pestiliniz çıkıyor. Fakat birikiminiz erimiş, dolar kuru 41'e yükselmiş bu durumda birçok hayalimiz ertelenmeye başlıyor. O nedenle ben öyle yapmadım. Ben basit bütçeme uygun bir şekilde ben de aynı şeyleri yapabilirim diye yola çıktım. Kendi imkânlarımla küçük bir yelkenli yaptım. Bunun için marina kışlama masrafı yok. Arkadaşlarım hafta sonu sınavlarda görev aldılar bütün günlerini ve zamanlarını işte geçirdiler. Bense tam tersi derslerimi mümkün olduğu kadar azalttım, hafta sonumu mümkün olduğu kadar boşalttım. Çünkü yaşayacağımız başka hayat yok. Bu hayatın tekrarı yok. Ne yapıyorsak o kar. Böylelikle hayat şeklimi ve bakış açımı değiştirdim. Yeni bir hayata yelken açtım. Sadece denizde yelken açmadım yeni bir hayata da yelken açtım. Ve bu nasıl bir insanın haleti ruhiyesine iyi geliyor. Valla çok iyi geliyor. Ruhun kimyası vücudun kimyasını da değiştirdi. Bu yüzden bir an evvel başlamak lazım. Hatta bu yokuşlar çıkılır mı bu bisikletle bu ayaklarla, bu dizlerle çıkılır mı dediler. Her şeyin bir çözümü var. Ben de her gün üniversiteye bisiklet ile çıkarken odamda çamaşırlarımı değiştiriyordum. Onun da yolunu buldum bir bisikletimi elektrik destekli bisiklet haline getirdim. Elektrikli de güneşten elde edebilecek halde revize ettim. Motorum vardı motoru sattım elektrik destekli bisiklet sayesinde. Yaz döneminde de hem güneş enerjisi destekli hem rüzgar enerjisi destekli yelkenli katamaranı da aynı şekilde kullanmaya başlıyorum. Bir arkadaşım yanıma geldi hocam dedi bu teknede yatacak yer masa rakı balık nasıl olacak dedi. Tabi onun hayal dünyası oydu kendi geliriyle o hayal dünyasına ulaşması mümkün değildi. Ama bizim bu durumumuza kafa yormuş. Böyle bir şeyi mümkün değil gibi görüyordu. Dedim ki bize kamara masa lazım değil. Yeter ki denizin dilini anlamaya çalışın, denizle iç içe olun, siz hiç tekneyle bir adaya yanaşıp sıfır kumsala teknenizi çıkartma gibi bir hazzı tattınız mı? Denizde kışın çok büyük paralar vererek marinada değildi de kumun üstüne tekneyi çekerek kış mevsimini de geçirilebilme imkanını bulduk.

3. Peki Ahmet Hocam, sizin yaptığınız gibi kendi kendine yeten, daha sade ve doğa dostu; dolayısıyla sürdürülebilir bir yaşamı sürmek isteyen okurlara tavsiyeniz ne olur?

Cevap:

Herkese önerim çok uzun süre hafta sonları hafta içleri ek mesai yapmak doğru değil. Arkadaşlarım hep onları yapıyordu. Ben tam tersini yaptım. O yüzden mümkün mertebe o yükleri azaltmak lazım. İkincisi bunun için yaygınlaşması için ne tavsiyelerde bulunursunuz dersiniz de öncelikle bir hayalimiz olması lazım, bir amacımız olması lazım. Eğer o hayaliniz ve amacınız varsa onu gerçekleştirmek mümkün. Yeter ki hayal edelim ama çok uç taleplerde bulunursak bizi bu motivasyondan uzaklaştırıyor. O yüzden hayali gerçekleştirmek için bir yerden başlamak gerekiyor. Yelken zengin sporudur. Böyle bir şey yok. Kesinlikle dünyanın problemi karbon problemi. Bir yerde herkesin karbon ayak izini düşürmesi gerekiyor.

Şimdi üniversitede balkan seyahatine bisiklet ile ve ya yelken tekne ile çıkacak arkadaş arıyorum ama bulamıyorum. Aynı şekilde toplumda böyle herkesin önceliği farklı. Burada kendimi biraz yalnız hissediyorum.

Hep hayalini kurduğumuz şey çok iyi konforlu bir ev, çok pahalı bir araba, hatta bu araba için de çalışma odamızın en yakınına kadar park edecek bir alan bulma. Bütün problemimiz sanki buymuş gibi. Ama n'oluyor, bunlara sahip olmak sınırlı geliri olan insanlar için sıkıntılı. Ne oluyor tüm hayatını taksitlendirerek hele ki dolar karşısında daha çok çalışmak gerekiyor, daha çok ek ders almak gerekiyor. Tabi bu da çıkmaz bir döngü. Ben bu döngüden çıktım, başka bir döngüye girdim. Çünkü sürdürülebilir bir döngü değil o. Ben daha sürdürülebilir bir döngüye kendimi adapte etmeye çalıştım.

Sevgili okur,

Bu sayımızda Ahmet Hoca nezdinde oldukça sıra dışı bir profili tanıma fırsatımız oldu. Ahmet Hoca'nın hayatı bize, her şeye rağmen tüketim toplumuna ve bunun dayattığı değerlere mesafe koyarak temel gereksinimlerimizi doğal yaşamla karşılayarak daha anlamlı bir yaşam sürebileceğimizin güzel bir örneği değilmi? Bu örnek, toplumunun ve bununla ilintili olarak çağımızın yaygın değerlerinin aksine temel gereksinimlerimizi kapasitemizi kullanarak karşılayabileceğimizi, böylelikle doğal yaşamla uyumlu daha anlamlı bir hayat sürebileceğimizi açıkça göstermekte.

Diğer yandan, Ahmet Hoca'nın söyledikleri bilimsel ve teknolojik yeniliklerin bilinçsiz ve yanlış şekilde kullanılmasının yol açtığı ekolojik krizin, diğer bir ifadeyle sürdürülemez durumun yine bilimsel bakışla aşılabileceğini göstermekte bize. Nitekim, Ahmet Hoca'nın kimyayı hayatına tatbik ederek daha doğal diğer bir deyişle sürdürülebilir yaşama geçtiğini belirtmesi ilginç değil mi?

Ne dersiniz???

DOĞAYA RAĞMEN Mİ, DOĞA İLE BİRLİKTE Mİ?

Değerli okur,

Bu köşede bir süredir yürüttüğümüz sürdürülebilir sohbetlerinde yüz yüze kaldığımız sürdürülemez durumun gittikçe doğadan uzaklaşan insan yaşamının kaçınılmaz bir sonucu olduğunu her fırsatta belirtiyoruz. Geçtiğimiz aylarda yaşadığımız büyük deprem felaketi bunun en acı örneklerinden biri değil mi?

Barınma, her zaman karşılanması zorunlu temel insan ihtiyacı olmuştur. Günümüz modern toplumlarında artık barınma etkinliği temel insan ihtiyacının karşılanmasının ötesinde, statü, konfor vb. motivasyonların şekli haline dönüşmüştür. Böyle olunca, barınma etkinliği doğal yaşam alanlarının yapılaşmaya açılması, evsel kaynak kullanımının ve atıkların gittikçe artması vb. nedenlerle büyük bir doğa bozucu bir etken haline dönüşmüştür.

Bu durum, bizim gibi Batı toplumlarının refahına özenmeye çalışan bizim gibi ülkelerde daha belirgin. Geniş ve lüks evlerde oturmak belirli refah düzeyine ulaşan kişilerin en önemli motivasyonlarından biri haline geldi.

İzin verirseniz bu bağlamda İngiltere’de bulunduğum sürede yaşadım şaşkınlığı paylaşmak isterim. Gidenler bilir, Batı ülkelerinde yapılaşma ve yeni binalara pek rastlamazsınız. Genellikle eski yapılar mimari dokularıyla o kentin ayırt edici karakterini oluştururlar. İngiltere’de de bu durum geçerli. Yapı stoğu az katlı binalardan oluşuyor. Genellikle binalar çoklu yaşama elverişli şekilde dizayn edilmiş. Girişte ortak kullanılan mutfak ve bahçe, üst katlarda ise tek kişilik odalar bulunuyor. Ben bir sene boyunca tek kişilik bir odada yaşadım. Türkiye’ye dönüp duplex evimde yaşamaya başlayınca doğrusu evin içinde kaybolduğum hissini yaşadım.

Aslında özendiğimiz Batı toplumları hiç de bizim sandığımız gibi lüks ve konfor içinde yaşamıyor. Hatta, son yıllarda ekolojik kaygının artması bunu daha da dizginlemiş durumda.

Tekrar bize dönecek olursak...

Özellikle son çeyrek yüzyıldan itibaren Türkiye’de kalkınmanın lokomotifi inşaat sektörü ve yapılaşma oldu. Bu süreçte, başta büyük kentler olmak üzere Anadolu’nun her tarafına denetim standartları gereğince yerine getirilmeden hızla binalar yapıldı. Özellikle, bölgenin refah düzeyi daha yüksek grupları oluşturdukları “getto”lar içinde sözüm ona mutlu ve güvenli bir yaşamı sürdürmenin sembolü oldular.

Ancak, 6 Şubat’ta Maraş merkezli yaşadığımız yıkıcı deprem yukarıda betimlediğimiz çarpık durumu bütün yönleriyle ortaya serdi. İnsanların yaşamlarının ve ömür boyu edindikleri birikimlerinin rutin bir doğa olayı sonucu nasıl bir çırpıda yok olduğunu acı bir şekilde deneyimlemiş olduk.

Normal şartlarda doğanın rutin bir davranışı, refleksi olarak görülebilecek deprem olayı, fay hattının üzerine ve sarsılmaya karşı yeterince esnek ve dayanıklı olmayan binalar yaptığınız zaman büyük bir felaket haline gelmektedir.

Maalesef doğaya egemen olmanın, onu kontrol etmenin yolu olarak yüceltilen modern uygarlığın sağladığı konfor ve refahın bedeli yıkım olarak karşımıza çıkmakta.

O zaman karar verme zamanı. Ülkemizin öncü ekologlarından Mine Kışlalıoğlu ve Fikret Berkes’in dediği gibi doğa ile birlikte mi, yoksa doğaya rağmen mi?

Ne dersiniz?...

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK EĞİTİMİ ÇALIŞTAYI :

Yürürken toprağa ayaklarınızla dünyayı öper gibi basın.

Meliha KAYA (Bilişim Öğretmeni)

Ben Meliha KAYA. İstanbul'da bir devlet okulunda bilişim öğretmeni olarak görev yapmaktayım. Sizlerle Bodrum Belediyesinin desteği ile SUYED (Sürdürülebilir Yaşam Eğitimi

Derneği) derneği tarafından düzenlenen Sürdürülebilir Yaşam Çalıştayı'nda edindiğim tecrübeleri ve bu yolculukta yaşadığım önemli gözlemleri paylaşmak istiyorum.

Ben, doğaya saygı duyan bir öğretmenim ve yeni nesillerin yetişmesinde çevre bilinci aşılamanın ne denli kritik olduğunun farkındayım. Öğrencilerimle, sadece derslerde

başarılı değil, aynı zamanda gezegenimize ve yaşamımızı sürdürebilmemiz için önemli olan çevre konularında da bilinçli bireyler olmalarını sağlamak amacıyla çalıştım. Çünkü benim için, geleceğimizin teminatı olan genç zihinlerin, doğayı anlamaları ve ona saygı duymaları, dünyayı daha yaşanabilir bir yer haline getirmemizde kilit rol oynuyor.

Doğanın mucizelerini görmek, onunla uyum içinde yaşamının tadına varmak, çocuklarımıza sonsuz bir merak ve şaşkınlık duygusu kazandırırken, onlara sorumluluk duygusu da aşılamaktadır.

Kaynak: <https://www.fortuneturkey.com/cevre-ve-iklim-degisikligini-dunya-kamuoyu-nasil-algiliyor>

Günümüzde iklim değişikliği, kaynakların tükenmesi ve çevre kirliliği gibi tehditlerle karşı

karşıyoruz. Bu sebepten dolayı gezegenimizin sürdürülebilirliği giderek daha büyük bir önem kazanıyor. Umut verici bir şekilde, sürdürülebilir

yaşam için adımlar atmaya yönelik farkındalık artıyor. Günümüzde bütün dünya yüz yüze kalınan bu sürdürülemez durumla baş edebilmek için kapsamlı bir dönüşüm arayışında. 2030 yılına kadar ulaşılması öngörülen Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri insanlığın sürdürülebilir bir gelecek kurmak üzere atmış olduğu en somut adımdır. Bu doğrultuda, çağdaş dünyada bütün kurumlar ve topluluklar sürdürülebilir kalkınma hedeflerine yaklaşma yönünde çaba sarf etmektedir.

Kuşkusuz, insan yaşamında bu kapsamda ve köklü dönüşüm, yeni bir eğitim paradigmasının işe koşulmasını gerektirmektedir. Artık, modernleşme ve kalkınma sürecinin dayattığı tek boyutlu ve birbirinden kopuk alan eğitiminin yerine yeryüzünde insanın doğal yaşamla daha uyumlu yaşam sürmesinin önünü açabilecek çok boyutlu ve bütünleşmiş eğitim anlayışını işe koşulması kaçınılmazdır.

İşte tam da bu aşamada, sürdürülebilirlik eğitimi öne çıkmaktadır. Sürdürülebilirlik eğitimi, en yalın haliyle erken dönemden en ileri aşamaya kadar okulda ve okul dışı ortamlarda bireylerin doğal sistemle daha uyumlu bir yaşam sürdürebilmelerinin gerektirdiği bütüncül bir eğitim anlayışı olarak kendini göstermektedir.

Sürdürülebilir Günce Dergisi'nin bu sayısında sizlere, haziran ayının son haftasında Bodrum Belediyesinin desteği ile SUYED (Sürdürülebilir Yaşam Eğitimi Derneği) tarafından düzenlenen Sürdürülebilirlik Eğitimi Çalıştayı'nda edindiğim tecrübeleri ve bu yolculukta yaşadığım önemli gözlemlerle dolu unutulmaz deneyimleri paylaşacağım.

Sürdürülebilir Yaşam Eğitimi Derneği (suyed.com) yeni bir eğitim alanı olan sürdürülebilirlik eğitimi konusunda farkındalık yaratmak üzere Prof. Dr. Oğuz ÖZDEMİR'in öncülüğünde kurulmuş oldukça yeni bir dernek. Dernek, sürdürülebilirlik anlayışının yaygınlaşmasını kendine misyon edinmiş durumda. Bu kapsamda, 24-25 Haziran 2023 tarihinde Bodrum Belediyesi'nin ev sahipliğinde Mumcular Garova Tarımpark'ta Türkiye'nin farklı yerlerinden gelen öğretmenlere yönelik iki günlük sürdürülebilirlik eğitimi çalıştayı düzenlendi. Gelecek nesillere güzel bir dünya bırakmak için, geleceği sahiplenecek, kucaklayacak olan öğrencilere dokunan

öğretmenlerin katılımcı olarak seçilmiş olması çalıştayı en önemli ayrıntısıydı. Çalıştay, sürdürülebilirlik eğitimi konusunda Türkiye'de ilk ve öncü olma özelliğini taşımaktadır.

Sürdürülebilirlik Eğitimi Çalıştayı

Hepimizin aklına Bodrum deyince turistik oteller, araç ve insan yoğunluğu geliyor doğal olarak. Ancak, Eğitimin düzenlendiği Garova Tarımpark eski Bodrum yolu yüzerinde bakir ve doğal kalmış bir mekan. Bodrum Belediyesi, Etrim Köyü'nün ilkokulunun bulunduğu araziye büyük bir lavanta bahçesi olarak düzenlemiş. Kapanmış eski ilkokul ise şirin bir eğitim ve müze mekanı olarak restore edilmiş. Lavanta bahçesinin ortasında büyük bir keçi kılı çadırından bir kafe var. Konaklama, çadırlarda yapılıyor (Bu arada, çadırlar daha rahat olsa daha iyi olurdu elbette).

Etkinlik mekanı olarak, Mumcular Garova Tarımpark'ın seçilmiş olması eğitimin amacıyla ve ilkeleriyle doğru orantıda olan bir karardı. Tema Park doğanın içerisinde yer almakta, lavanta üreticiliği yapan ve bu lavantalardan yağ elde ederek doğanın vericiliğini gözlemle imkânı sağlamaktadır. Doğanın içerisinde olmadan onu anlayabilmenin zor olduğunu göz önünde bulundurursak SUYED derneğinin bu seçimi eğitime daha büyük bir anlam kattı diye

düşünüyorum.

Sürdürülebilir yaşam benim için sadece bir terimden çok daha fazlası. Gelecek nesillere yaşanabilir bir dünya bırakmak ve doğal kaynakları korumak için sorumluluk taşıdığımı hissediyorum. **Bu çalıştay, kişisel çabalarımın küresel bir harekete dönüşebileceği konusundaki inancımı pekiştirdi**

Çalıştay boyunca, iklim değişikliğinin etkileri, geri dönüşümün önemi, sürdürülebilir tarım uygulamaları gibi bir dizi konu üzerinde yoğunlaştık. Uzman konuşmacıların bilgeliği ve diğer katılımcıların deneyimleri, sürdürülebilir yaşamın hayatımıza nasıl entegre edilebileceği konusunda bana yeni bir vizyon sundu.

İki gün süren çalıştayı özetleyerek ifade etmek gerçekten zor. Ama ben de bıraktığı bazı izlenimleri şu şekilde paylaşabilirim.

Çalıştay, Sürdürülebilir Yaşam Eğitimi Derneği'nin kurucu başkanı Prof. Dr. Oğuz

ÖZDEMİR tarafından açılış konuşmasında sürdürülebilirlik eğitimi çalıştayının Türkiye'de ilk olduğunu altını çizdi. Arkasından, Prof. Dr. Oğuz Özdemir'in moderatörlüğünde sürdürülebilirlik ve sürdürülebilirlik eğitimi konusu davetli konuşmacıların katılımıyla panel oturumunda ele alındı. Bu kapsamda, çağdaş dünyadaki gelişmeleri paralel olarak özelde doğa/çevre eğitiminin, genelde ise bütün eğitim alanlarının sürdürülebilirlik eğitime nasıl genişlemekte olduğunun altı çizildi. Sürdürülebilirlik eğitimi içeriklerinin ve öğrenme süreçlerinin nasıl tasarlanacağı ve hayata geçirileceği konusunda görüş alışverişi yapıldı.

Çalıştayın öğle sonu oturumlarında, davetli konuşmacılar tarafından sürdürülebilirlik eğitimi çeşitli yönleriyle ilgili aşağıda kısaca özetlemeye çalıştığım bilimsel konuşmalar yapıldı:

Sürdürülebilirlik Eğitimi Çalıştayı

***Ekolojik Ayak İzi**

Çalıştayın en çarpıcı konularından biri kesinlikle "Ekolojik ayak izi" konusuydu. Aksaray Üniversitesi'nden Prof. Dr. Naim UZUN, "Sürdürülebilir Yaşam Eğitimi Uygulamaları: Ekolojik Ayak İzimiz" konulu bir konuşma yaptı. Uzun konuşmasında, hayatımızı sürdürürken doğal yaşam üzerinde nasıl bir ekolojik ayak izi oluşturduğumuzu pratik şekilde hesaplayabileceğimizi ve günlük hayatımızda atacağımız küçük adımlarla ekolojik ayak izimizi nasıl küçülebileceğimizi gösterdi bize.

Tüketim alışkanlıklarımızı değiştirerek bile ne denli büyük bir etki yaratabileceğimizi anlamamı sağladı. Su taşımak için sadece bir termos kullanmak, geleceğimizi tehdit eden plastik atıkların oluşumunu engelleyebilir, pipet kullanmamak ve kafelerde içecekleri tek kullanımlık plastik bardak yerine cam bardakta almak gibi küçük adımlar, toplumun büyük kitleleri tarafından benimsendiğinde, devrim niteliğinde bir değişimi tetikleyebilir.

Düşüncesi bile heyecan verici; insanların küçük farkındalık adımlarını birleştirerek ne denli büyük bir iyileşme sağlayabileceğini gözler önüne serdi. İşte bu farkındalıkla dolu duygu, içimde coşku uyandırdı ve bu potansiyeli herkesle paylaşma arzusu taşıyorum.

***Sürdürülebilir Okulun Psikocoğrafik Nitelikleri**

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi öğretim üyesi ve Suyed yönetim kurulu üyesi Dr. Öğretim Üyesi Mustafa GİRĞİN ise "Sürdürülebilir okulun psikocoğrafik nitelikleri" konulu ilginç bir konuşma yaptı. Konuşmacı, öğrencilerin mekanla ilişki kurmaları ve aidiyet duygusu edinmeleri açısından okul ortamlarının irdeledi ve sürdürülebilir okul ortamlarını nasıl olması gerektiği konusunda ipuçları verdi.

***Bir Mikro Ekosistemde Biyoçeşitliliğin Sürdürülebilirliğinin Gözlemlenmesi**

Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi öğretim üyesi ve Suyed yönetim kurulu üyesi Prof. Dr. Kemal YÜRÜMEZOĞLU, "Bir Mikro ekosistemde Biyoçeşitliliğin Sürdürülebilirliğinin Gözlemlenmesi" konulu oldukça ilginç bir konuşma yaptı. Konuşmacı, bir mikro ekosistem olarak Buca Eğitim Fakültesi kampüsünde çeşitli

bitki türlerinin tohumlarını saçarak zaman nasıl bir yayılım gösterdiğini bilimsel gözlemlerine dayanarak bizlerle paylaştı. Bu çalışma, aslında doğayı kendi haline bıraktığımızda başka bir deyişle zarar vermediğimizde yakın çevreden yaşam alanına tohumların taşınmasıyla bitki ve hayvan varlığının nasıl sürdürülebilir bir dengeye oturduğunu göstermekte.

***Öğretmenler Sürdürülebilirlik Eğitimine Ne Kadar Hazır?**

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nden Prof. Dr. Fatma Akıncı, Öğretmenler Sürdürülebilirlik Eğitimine Ne Kadar Hazır? (Sürdürülebilirlik Eğitimi Ölçeği)" konulu bir konuşma yaptı. Fatma Hoca, tam da çalıştayın hedef kitleleri olan öğretmen eğitimine odaklanarak öğretmenlerin sürdürülebilirlik eğitimine karşı hazır bulunuşluklarının nasıl tespit edilebileceği ve bu doğrultuda öğretmenlere rehberlik yapılacağı konusunda katılımcılara ipuçları verdi.

***Yetişkin Eğitiminde Sürdürülebilirlik Eğitimi**

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nden Doç. Dr. Fatma TEZCAN ise "Yetişkin Eğitiminde Sürdürülebilirlik Eğitimi" yetişkin eğitiminde sürdürülebilirlik eğitiminin yeri ve önemi konulu bir konuşma yaptı. Konuşmacı, sürdürülebilirlik eğitiminde ihmal edilen okul dışı hedef gruplarına dikkat çekti ve yetişkin eğitiminin bu konuda önemli bir alan olduğunu vurguladı.

Çalıştayın ikinci gününde, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde lisans üstü öğrenim görmekte olan öğretmenler tarafından katılımcı öğretmenlere yönelik sürdürülebilirlik eğitimi konusunda etkinlikler gerçekleştirildi.

***Sürdürülebilir Evsel Kaynak Kullanımı Pratikleri Eğitimi**

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü yüksek lisans öğrencisi ve Fen Bilimleri Öğretmeni Elif TAŞ, "Sürdürülebilir Evsel Kaynak Kullanım Pratikleri Eğitimi" konusunda konuşma ve atölye çalışmalarını yaptı. Hane içinde kaynaklarımızın tasarruflu kullanımı ve sürdürülebilir bir yaşam edinimi hakkındaki konuşması sonrasında "Doğal malzemeler ile dudak nemlendiricisi yapımı" ve "Atık kumaşlardan lavanta kesesi yapımı" atölye çalışmalarını katılımcılar ile gerçekleştirdi.

Sürdürülebilir Yaşam Becerileri Eğitimi

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü doktora öğrencisi ve Fen Bilimleri Öğretmeni Sadık Uslu, sürdürülebilirlik eğitimi için yaşam becerilerinin neler olduğunu ve kapsamını tanıttı. Sürdürülebilirlik eğitimi sürecinde öğrencilerin edinmesi beklenen becerilerden birinin de sistemik düşünme becerisi olduğu belirtildi. Sadık Uslu tarafından ortaokul öğrencilerinde sistemik düşünme becerisini geliştirmeye yönelik hazırlanan örnek etkinliğin tanıtımı yapılarak, katılımcı öğretmenlerle birlikte etkinlik yapıldı.

“Sürdürülebilirlik Eğitiminde Disiplinlerarası İlişkilendirmeler

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü doktora öğrencisi ve Matematik Öğretmeni Salih Bozkurt, “Sürdürülebilirlik Eğitiminde Disiplinlerarası İlişkilendirmeler” konulu bir konuşma yaptı. Konuşmasında disiplinler arası ilişkilendirme türlerinden ve bu türlerin uygulama aşamalarından bahsetti. Farklı derslere ait öğretim programlarında sürdürülebilirlikle ilgili kazanımlara dikkat çekerek sürdürülebilirlik alanına bütüncül bir bakış açısının gerekliliğine dikkat çekti.

Doğa /Sürdürülebilirlik Eğitiminde Ekoyazın

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü yüksek lisans öğrencisi öğrencisi ve Fen Bilimleri Öğretmeni Fatma Güder, ekoyazın türü eserlerin doğa ve sürdürülebilirlik eğitiminde yeri ve önemini tanıtan oldukça etkili bir konuşma yaptı. Bu konuşma sayesinde, insan-doğa ilişkisini konu alan şiir, roman, öykü vb. edebi eserlerin aslında doğa ve sürdürülebilirlik eğitiminde nasıl harekete geçirici bir potansiyel taşıdığını öğrenmiş oldum.

“Yerel Tohum Derneği Deneyimi”

Çalıştayın en ilginç etkinliklerinden biri Muğla Yerel Tohum Derneği Başkanı Mehmet BAL’ın konuşmasıydı. Yerel tohumları korumak ve yaymak üzere kurulan derneğin gerçekleştirmiş olduğu faaliyetleri öğrenmiş olduk. Yerel Tohum Derneği’nin çabası sayesinde Muğla Büyükşehir Belediyesi tarafından kurulan tohum bankası başarılı bir örnek olarak dikkatimi çekti.

İki gün süren bu eğitimde yazımda bahsedemeyeceğim kadar uzun içerikler, verimli konuşmalar, katılımcılar arasında geçen önemli bilgi aktarımları var. Doğanın kalbinde gerçekleştirilenbu çalıştayda, hissederek anlayarak ve özümseyerek gerçekleştirilmiş bir eğitim var. Bir şekilde bu eğitime katılma şansı bulduğum için kendimi dünyanın en şanslı insanı hissediyorum.

SUYED bu çalıştay ile Türkiye’ de bir ilki gerçekleştirdi ve bunu sonsuza kadar yanacak dev bir meşalenin ilk kıvılcımları olarak görüyorum. Çalıştaya anlam katan her bir eğitimciye, doğa ve bilim aşkı ile kendini yetiştirmiş ve başkalarına katkı sağlayan bütün kıymetli hocalarımıza teşekkürü bir borç biliyorum.

Sürdürülebilir yaşamı benimsemek için atılacak adımlar aslında çok da karmaşık değil. Günlük hayatımızda enerji tasarrufu yapmak, geri dönüşüm yapmak, çevre dostu ürünleri tercih etmek gibi küçük değişikliklerle bile büyük etkiler yaratabiliriz. Çalıştayın bana kattığı vizyonla, bu adımları atma konusunda daha istekli ve motive hissediyorum.

Karbon El İzi

İklim pozitif bir yaşam için yapabileceklerimiz.

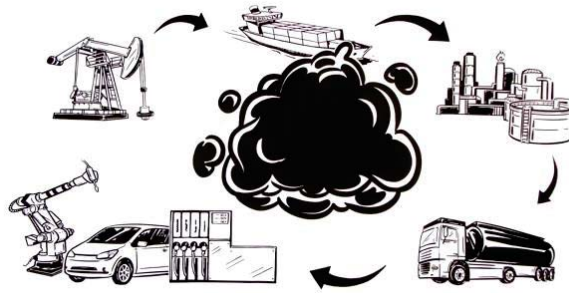
Dr. Burcu Güngör Cabbar, Balıkesir Üniversitesi Necatibey Eğitim Fakültesi

El izi, ürünlerin ekolojik, ekonomik ve sosyal sürdürülebilirlik etkilerinin ölçülmesini, değerlendirilmesini ve iletilmesini kolaylaştıran yenilikçi ve bütünsel bir yaklaşımdır. Ayak izine ilişkin mevcut yaklaşım, bireyler, kuruluşlar veya ülkeler üzerindeki olumsuz ekolojik etkilere odaklanmaktadır. El izi ise **sosyal ve ekonomik boyutu da içeren olumlu sürdürülebilirlik etkilerini** belirleyecek, ölçecek ve değerlendirecektir. Yaygın ayak izi, olumsuz etkileri mecazi olarak sembolize etmek için kullanılırken, el izi, sürdürülebilir bir kalkınmaya katkıda bulunan olumlu ve yenilikçi yönetimi temsil eder.

El izi kavramı ayak izi kavramının üzerine inşa edilmiştir. El izi bütüncül bir bakış açısı yaklaşımını metodolojik olarak benimser. Bu yaklaşımda bir üretimin negatif etkisini yok saymadan bu etkinin azaltılmasına yönelik iklim pozitif eylemleri fark etmeye yöneliktir.

Örnek olarak organik pamuk üretimini ele alalım: Ayak izi, toprak ve su tüketiminin çok büyük olduğunu ve önemli sorunlar yarattığını ortaya koyuyor. Göz ardı edilen şey, el izi olarak organik pamuk ekiminin daha yüksek humus oluşumuna, mikrobiyal aktiviteye ve biyolojik çeşitliliğe dönüştüğüdür. Kapsamlı bir değerlendirmenin gerçekten etkili olması için hem el hem de ayak izi gerekir.

Ayrıca el izi, bir ürünün sürdürülebilirlik değerlendirmesi çerçevesine sosyal faktörlerin dahil edilmesini sağlar, örn. artan müşteri memnuniyeti, sosyal refahın veya eğitimsel etkilerin artırılması. El izi, tüm ürün yaşam döngüsünü kapsar. Değerlendirme, ölçüm ve iletişimin nihai metodolojisi proje sırasında belirlenecektir. Hem el izi hem de ayak izi dikkate alınarak, bir ürünün sürdürülebilirliğinin temel rakamlarına veya göstergelerine odaklanılır.

Kaynak: <https://www.bilgipedia.com.tr/karbon-ayak-izi/>

Karbon ayak izim ve el izim:

Örneğin, kitap okumak için ışığı yaktığımda elektrik kullanırım. Binamın elektriği şebekeden sağlanıyorsa, muhtemelen bir yerlerde fosil yakıtla çalışan bir üretim istasyonu vardır. Elektrik santralindeki bacadan ışığım için elektrik üretmek üzere çıkan kirlilik, ayak izimi büyüten etmenlerden biri. Aslında, kullandığım ışığın pek çok ayak izi var. Santralin bacasından çıkan kirliliğin bir kısmı, iklim değişikliğine katkıda bulunan CO2 başta olmak üzere sera gazlarını içeriyor. Yani ışığımın bir "karbon ayak izi" var. Diğer bir kirlilik, birincil partikülleri (PM) ve ilave partikül oluşumuna yol açan SO2 ve NO2 gibi gazları içerir; toplu olarak bu partiküller, santralin rüzgar yönünde yaşayan insanlar için solunum yolu hastalıkları ve hatta ölüm riskini artırır. Yani ışığımın bir "sağlık ayak izi" var. Santrali yakmak için kullanılan kömür, işletilmesi ekolojik yaşam alanlarını bozan bir madenden geldi, bu nedenle ışığımın bir "biyolojik çeşitlilik ayak izi" var. Kömür, fosil yakıt kullanan ekipmanlarla çıkarıldı ve taşındı, bu nedenle, okuduğum kitabın tedarik zincirinin bir yerinde muhtemelen uzak bir ülkede ham petrolün çıkarılması süreçlerine dahil oldu. Bu nedenle, ışığım ve benim, çeşitli insan hakları ayak izlerimiz var. Okumak için ışığı yakma masum eylemim, kelimenin tam anlamıyla dünya çapında bir etkiye sahip.

Ayak izim, hayatımı sürdürmek ve sürdürmek için satın aldığım ve kullandığım her malın ve her hizmetin küresel tedarik zincirinde meydana gelen tüm çevresel ve sosyal etkilerin toplamıdır. Ayak izlerini yıllık olarak raporlama eğilimindeyiz, o yıl boyunca satın aldığım, kullandığım ve attığım her şeyi üretmenin, teslim etmenin ve kullanmanın ve elden çıkarmanın tüm etkilerinin toplamı olacak.

Her insan ve her kuruluşun kitap okumak için kullandığım ışığa benzer pek çok ayak izi var.

Bu tedarik zincirlerinde de iyi şeyler olabilir. Bazı üretim süreçleri çevre için de iyi şeyler yapar. Fabrikalar, aldıkları sudan daha temiz olan suyu nehre boşaltacak şekilde çalıştırılabilir. Tedarik zincirleri, iyileştirme ve çevresel ve sosyal açıdan ilerleme için güç olabilir. Yani ayak izimdeki bazı dalgalanma etkileri aslında olumlu olabilir.

Basitçe söylemek gerekirse: satın almaktan, satmaktan, kullanmaktan ve atmaktan daha fazlasını yapıyoruz. Biz de birbirimizi etkiliyor, sayısız şekilde birbirimizin hayatına dokunuyoruz. Yaratıyoruz, planlıyoruz, paylaşıyoruz, besliyoruz, hayal kuruyoruz ve bu hayallerden bazılarını hayata geçirmek için çok çalışıyoruz. El izi, büyük ölçüde bu diğer etki yollarını dünyada iyilik için bir güç olarak kullanmakla ilgilidir.

El izlerinin tanımına tekrar bakalım: El izleri, ayak izlerimizin dışında neden olduğumuz çevresel ve sosyal etkilerdeki değişikliklerdir. El izleri, ayak izleriyle aynı etki kategorilerini ele alır. Kendi ayak izimi küçültürsem, bu harika, ama sadece bu - ayak izimi azaltmak. El izi oluşturmuyor. El izleri, kendi ayak izimin dışındaki hareketlerdir. Akkor ampulümü bir LED ile değiştirirsem, bir sonraki kitabımı okuduğumda ve bir süre daha az elektrik kullanacağım. LED'in üretimi kendi ayak izleriyle birlikte gelse de, bu ampul enerji açısından o kadar verimli ki, yakında toplam karbon ayak izimi, sağlık ayak izimi, biyolojik çeşitlilik ayak izimi de azaltacağım. Kendi ayak izimi azaltmak benim için harika bir başlangıç.

LED ampulümün bana sağladığı ekonomik tasarrufun bir kısmını bir arkadaşıma hediye olarak başka bir LED almak için kullanırsam ne olur? Bunu yapmak arkadaşımın ayak izini azaltacaktır. İklim, insan sağlığı, biyoçeşitlilik ve insan haklarına yönelik faydalar, dünyadaki el izimin bir parçası olacak. Bunlar, ayak izimin dışında neden olacağım çevresel etkilerdeki değişiklikler.

Norris, (2018) “Ayak izleri ve el izleri: varlığınızın dalgalı etkileri” başlıklı yazısında şöyle ifade etmektedir.

“Çoğu insan ayak izlerinin kötü, el izlerinin iyi olduğunu düşünür. Ancak yukarıdaki tartışmada gördüğümüz gibi, o kadar da siyah beyaz değil. Ayak izleri ile el izleri arasındaki fark, olumluluk ya da olumsuzluktan ziyade farklı etki alanlarıyla ilgilidir. Ayak izinizde fayda, el izinizde zarar olabilir.

Ayak izleri ve el izleri hakkında düşünmenin bir yolu şudur:

Ayak izleri, varlığımızı sağlamanın etkileridir. Varlığımız el izleri oluşturmamızı sağlar.

Ayak izlerinin, bizi ayakta tutmak için gereken her şeyin etkileridir. Çevremizdeki diğer insanları da etkileyerek, eylemlerimiz olmadan gerçekleştiremeyecek değişikliklere neden olabiliriz. Bunlar el izlerimizdir.

Bu basit kavramları ayaklarımız ve ellerimizle ilişkilendirmek kolaydır. Ayaklar, dik duran, 2 ayaklı memeliler olarak bizi destekleyen şeydir. Ve iki ayak üzerinde durmak harika şeyler yapmak için ellerimizi serbest bırakır.”

Davranışlarımızın etkisini olumlu olarak büyütmek mümkün. Tabi bu bilimsel verilere dayalı olarak ekolojik etkimizi fark etmek ve bilinçli adımlar atmakla mümkün.

Kaynaklar

Plassmann, K., & Edwards-Jones, G. (2010). Carbon footprinting and carbon labelling of food products. In Environmental Assessment and Management in the Food Industry (pp. 272-296). Woodhead Publishing.

Norris, G. (2018). Footprints and handprints: The ripple effects of our presence. *Trim Tab Issue 35. Handprints Positive Impacts.*

** Bu yazı G. Norris (2018)'in yazınından esinlenerek yazılmıştır.

“SOLUK MAVİ NOKTA”MIZIN UMUT VE UMUTSUZLUK HALLERİ ÜZERİNE

Doç. Dr. Fatma TEZCAN

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi

Covid-19 deneyimi, pek çok açıdan olduğu gibi gezegenin sürdürülebilirliği açısından da sorun alanlarının yeniden tartışılmasını sağladı. Pandemi süreci, gıdaya ulaşımdan doğanın dengelerine, tüketim alışkanlıklarından bugünün dünyasının gelişmiş ulaşım olanaklarına uzanan bir dizi konunun derinlemesine ele alındığı bir dönem oldu. Bu dönemde, birçok alandan farklı uzman tarafından, yaşadığımız dünyaya farklı bir gözle bakmanın ve farkındalığa erişmenin ne kadar önemli olduğuna dikkat çekildi. Uzmanlara göre, pandemiye dönüşme potansiyeline sahip bir virüsün varlığı 2000’li yılların başından itibaren bilinmekte ise de, insanların tüketim alışkanlıkları ve doğayla kurduğu ilişkide yolunda gitmeyen yönler, Covid-19 virüsünün tüm dünyaya yayılarak kitlesel bir sağlık sorununa dönüşmesine neden oldu. Bu anlamda pandemi sürecinin kök nedenleri, sürdürülebilir yaşamın mümkünlüğü ya da yaşamın sürdürülebilirliği üzerine bu konunun

uzmanlarına ek olarak, bu konuya ilgili veya konunun uzmanı olmayan fakat endişeler taşıyan biz Dünyalıların gündemine taşındı. Pandemiye neden olan ve farklı alanlardan uzmanların tartıştığı etkenler, tek başına umutsuzluk nedeni olarak algılanabilir. Fakat diğer yandan, tam da pandemi sürerken, Carl Sagan’ın ifadesiyle “soluk mavi nokta”mızda umut verici gelişmeler de yaşandı. Dolayısıyla, bu yazıda “soluk mavi nokta”mızda sürdürülebilir bir yaşam için umutsuzluk ve umut halleri üzerine söyleşmek amaçlanmıştır.

“Soluk mavi nokta”mızın umutsuzluk halleri

Öncelikle belirtmekte yarar vardır ki bu başlık altında farklı sorun alanlarından pek çok konu yer almakta ve liste uzayıp gitmektedir. Örneğin, gezegenin doğal yapısı üzerinde insan etkinliklerinden kaynaklı sera gazı emisyonları ile ilgili olanların bir kısmı şöyle sıralanmaktadır:

- Birleşmiş Milletler Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) "Dünya Mirası Buzullar" adlı raporunda, iklim değişikliğinin başlangıcı sayılan buzulların erimesi incelenmiştir ve 2050 yılına kadar UNESCO Dünya Mirası Listesi’nde yer alan tüm buzulların üçte birinin yok olacağı ifade edilmiştir. UNESCO listesindeki buzullar arasında Pulitzer ve Nobel ödüllü yazar Ernest Hemingway’in bir öyküsünün başlığında yer alan Tanzanya’daki Afrika’nın en yüksek dağı Kilimanjaro da yer almaktadır.¹

¹ İklim değişikliği nedeniyle 2050’ye kadar dünyadaki birçok buzuldan eser kalmayacak | Euronews

- Yapılan çalışmalar, karbon emisyonlarına bağlı olarak gerçekleşen küresel ısınmanın sonucunda yayılan ısınnın %90'ının denizler ve okyanuslar tarafından emildiğini ortaya koymaktadır. Okyanusların olması gerekenden daha fazla ısınması, oksijen miktarında azalma anlamına gelmekte ve bu durum da deniz yaşamı için ciddi bir tehdit oluşturmaktadır.²
- Dünya Doğayı Koruma Vakfı (WWF)-Fransa tarafından Ekim 2015'te yayınlanan "İklim Değişikliğinin Türler Üzerindeki Etkisi" başlıklı rapora göre, sumatra orangutanı "kritik" seviyede, panda, mavi balina ve yeşil deniz kaplumbağası "tehlikede" seviyesinde ve kutup ayısı ile Afrika fili "duyarlı" seviyesinde nesli tehlike altında olan canlılar arasında yer almaktadır.³

Resim 1. Afrika kıtasının en yüksek dağı olan Kilimanjaro'nun Kibo Zirvesi

"Soluk mavi nokta"mızın umut halleri

Pandemi sürecinde, Covid-19 virüsüne karşı bir dizi önlem yaşama geçti. Uzmanlar bireysel düzeyde maske kullanımı, kişisel hijyen ve fiziksel mesafe kurallarına uymanın yanında, kalabalık ortamlardan uzak durmak veya bu alanlarda geçen süreyi kısa tutmak gibi önlemlerin önemine işaret ettiler. Toplumsal düzeyde ise, karantina

önlemleri ve ulaşım kısıtlamaları gündeme geldi. İnsanlar, zorunlu ve/ya yaptığı işin gereği haller dışında daha az dışarı çıktı veya dışarıda zaman geçirdi. İşte bu günlerde, Covid-19 virüsünün seyri haberler listesinin en başında yer alırken, pandemi döneminin yerkürede yansımalarına ilişkin haberler de bu listede kendine yer buldu. Bu haberlerden bir kısmı şunlardı:

- Sokağa çıkma yasakları ile 1990'lardan itibaren nesli tükenme tehlikesiyle karşı karşıya olan ve uzun süredir görülmeyen Malabar misk kedisi Hindistan sokaklarında görüldü.

² İklim Değişikliği: 'Okyanus ve denizler sanıldığından çok daha hızlı ısınıyor' - BBC News Türkçe

³ İklim_degisikliginin_turler_uzerindeki_etkisi_raporu_1.pdf (panda.org)

- İtalya'nın turistik kendi Venedik'te karantinanın devam ettiği günlerde büyük kanal bölgesinde suların temizlenmesi ile balıklar, kuğular ve yunuslar görülmeye başlanırken, Cagliari bölgesinde feribotlar çalışmadığı için yunuslar limana kadar geldiler. Habere göre tüm dünyada insansızlaşan bölgelerde domuz, tilki, puma, çakal, vahşi kaşmir keçileri gibi diğer canlılar da görülmeye başlandı.
- İstanbul Boğazı'nda gemilerin geçişinin sınırlandırılmasıyla yunuslar görülürken, Bodrum'da çeltikçi kuş ve yavruları ilk kez görüntülendi.

İnsan ve araç hareketliliğini en aza indirmeyi amaçlayan pandemi önlemleri, bir yandan dünyanın pek çok yerinde gezegeni paylaştığımız canlıların daha görünür olmasını sağlarken, diğer yandan ise, insan kaynaklı etkinliklerin diğer yaşamlar üzerindeki etkilerini göstermesi bakımından önemliydi/önemlidir. Özetle, pandemi sürecinde insan kaynaklı etkinliklerin azaltılmasının dünyadaki doğal yaşam üzerindeki yansımalarının kısa vadedeki görünür etkileri, orta ve uzun vadede etkileri için umut verici olmuştur.

Resim 2. Yeşil deniz kaplumbağası mercan resifleri üzerinde

Sonuç

Terry Eagleton, “İyimser Olmayan Umut”⁴ta umut ve iyimserlik hallerinden bahsederken, söze şu şekilde giriş yapıyor: “Bir durumun iyiye gideceğine inanmak için birçok makul neden olabilir ama sırf siz iyimsersiniz diye bunun böyle olmasını beklemek bunlardan biri değildir.”

Eagleton, iyimserlerin inancının dayanaksızlığını açıklarken, “umudun ihtiva ettiği gayret gerektiren sorumluluğa” işaret etmektedir. Eagleton’ın görüşünden hareketle, pandemi süreci beraberinde getirdiği bir dizi zorluk, endişe ve belirsizliğin yanında “soluk mavi

⁴ Terry Eagleton, İyimser Olmayan Umut, Ayrıntı Yayınları.

nokta”mız için umut hallerini de görünür kılmıştır.

Buzulların erimesi, sudaki ve karadaki yaşamda kimi canlı türlerinin yok olmuş/olmakta olması, mevsimlerdeki değişimler ve bununla bağlantılı olarak, gıda üretiminde zamansız/beklenmeyen soğuk, aşırı yağış, aşırı sıcak, rüzgâr gibi hava olayları nedeniyle üreticilerin bir dizi sorunla karşı karşıya olması, her birimizin ekolojik ayak izi ve bu şekilde devam eden, üzerinde ayrı ayrı titizlikle durulması gereken zincirleme etkiler listesi sürüp gitmektedir. Madalyonun diğer tarafında ise, hava kalite indeksinde iyileşmelerin ölçülmesi gibi insan kaynaklı etkinliklerin

azaltılmasının doğa üzerindeki iyileştirici ve yenileyici etkileri yer almaktadır.

Pandemi süreci, tüm insanların sağlığı ile ilgili olması nedeniyle zorunlu bir dizi önlemi gerekli kıldı. Peki, yeni pandemilerin oluşmasını⁵ en aza indirmek –ve belki engelleyebilmek- için bireysel ve toplumsal düzeyde Dünyalılar tarafından “zorunlu” olarak kodlanan bir dizi önlem yaşama geçerse/geçseydi ne olurdu? “Soluk mavi nokta”mıza, şimdilik bildiğimiz biricik evimize bir fırsat/şans verdiğimizde, her şeye rağmen, kendini yenileyebiliyor. Ona kulak vermeli ve Dünyalılar olarak, bu şansı/fırsatı biricik evimize, hepimize ve gelecek nesillere tanımalıyız.

Görsel Kaynaklar

Resim1: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Mt._Kilimanjaro_12.2006.JPG

Resim2: https://en.wikipedia.org/wiki/Green_sea_turtle#/media/File:Green_turtle_swimming_over_coral_reefs_in_Kona.jpg

⁵ Bilim insanlarına göre pandemiler çağı başladı ve yakın gelecekte Covid-19’dan daha etkili

virüs/virüslerin yeni bir pandemiye neden olması olasılığı azımsanmayacak düzeydedir.

EKOFOBİ: Doğadan Korku ve İlgisizlik

Pınar Özdemir

MSKÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Doğa insanlık için büyüleyici ve hayat verici bir güce sahiptir. Ancak günümüzde, hızla artan endüstrileşme, kentleşme ve çevresel sorunlar nedeniyle insanların doğaya karşı duygusal ve zihinsel bir uzaklaşma yaşadığı gerçektir. Ekofobi, doğaya karşı bir tür korku, kayıtsızlık veya ilgisizlik olarak tanımlanır. Ekofobi, doğa ve çevreyle ilgili bir korku veya endişe durumudur (Pihkala, 2020). Ekofobik kişiler, doğal çevreden uzak durma, doğayla etkileşimden kaçınma ve doğal kaynakları tüketme konusunda kayıtsızlık gösterirler. Bu korku ve ilgisizlik, insanların doğal dünyanın değerini ve önemini görmelerini engeller.

Ekofobinin nedenleri karmaşıktır ve çeşitli faktörlerden kaynaklanabilir. Hızlı kentleşme ve teknolojik gelişmeler, iklim değişikliği, hava kirliliği ve su kirliliği, toprak erozyonu, orman yangınları ve atık yönetimi gibi çevresel sorunlar doğadan uzaklaşmamıza ve ekofobiye yol açan faktörler arasında yer almaktadır. İklim değişikliği, dünya genelinde birçok ülkenin karşı karşıya kaldığı bir sorundur. İklim değişikliği nedeniyle, dünya genelinde sıcaklıklar yükselmekte ve doğal afetler artmaktadır. Büyük şehirlerde hava kirliliği nedeniyle solunum yolu hastalıkları artmakta ve endüstriyel atıkların su kaynaklarına atılması, su kirliliğini artırmaktadır. Toprak erozyonu, tarım alanlarının azalmasına ve doğal afetlerin artmasına neden olmaktadır. Aynı zamanda bilgisizlik, çevresel sorunların yanı sıra doğa hakkında yanlış bilgilendirme veya yanlış algılamalar da ekofobiye katkıda bulunabilir.

Yetişkinlerin bile duygusal olarak baş etmekte zorlandığı problemler, çevre bilinci kazandırmak amacıyla çocukların kucağına bomba gibi bırakıldığında çocuklar yüksek kaygı ve çaresizlik hissi içine girebilir. Fobi oluşmasını engellemek için öncelikle çocuklara, gidip görebilecekleri ve dokunup hissedebilecekleri çevre meseleleriyle başlamak gerekir. Örneğin, çocuklara sokağındaki kedilere su verme veya balkonundaki kuşları besleme gibi basit görevler verilebilir. Yaşam alanının yakınındaki ağaç türleri, su birikintileri ve hayvan türleriyle ilgili sohbet edilip, doğayla buluşması sağlanarak neden-sonuç ilişkisi kurmasına yardımcı olunabilir. Doğayla empati kurması sağlanarak endişe azaltılabilir, merak ve isteklilik duyguları güçlendirilebilir (Sobel, 1996).

Peki yetişkinler olarak neler yapabiliriz? Bilgi edinmekle başlayabiliriz. Çevre sorunları hakkında bilgi edinmek, nedenlerini anlamak ve olası çözümleri öğrenmek, size daha iyi bir bakış açısı kazandırabilir. Kendinizi çevre felaketlerine karşı hazırlayın, bir felaket durumunda neler yapmanız gerektiğini bilmek, gerekli malzemeleri ve ekipmanları hazırda bulundurmak kaygıyı azaltacaktır. Ekolojik kaygılarınızı konuşabileceğiniz bir destek grubu veya terapist bulmak, endişelerinizin azaltılmasına yardımcı olabilir. Ayrıca, düzenli egzersiz yapmak, meditasyon yapmak veya yoga yapmak gibi stres azaltıcı aktiviteler de kaygılarınızı azaltabilir. Kendinizi empati ile motive edin, çevre sorunları hakkında yapabileceğiniz bir şeyler olup olmadığını düşünün.

Sonuç olarak, ekofobiyi aşmak ve doğanın önemini anlamak için bilinçli adımlar atmamız gerekmektedir. Doğal çevreyle etkileşimde bulunmak, doğayı keşfetmek, eğitim ve farkındalık yaratmak gibi yöntemlerle mücadele edebiliriz. Önemli olan, kaygı seviyenizi azaltmak ve kendinizi daha iyi hissetmek için size en uygun yöntemi bulmaktır. Ekolojik kaygılarınızla başa çıkmak, çevrenin

korunması için yapabileceğiniz bir şeyler olduğunu fark etmenize de yardımcı olabilir. Küçük değişiklikler yaparak, çevreyi korumak için katkıda bulunabilirsiniz. Örneğin, geri dönüşüm yapmak, daha az su kullanmak, enerji tasarrufu yapmak veya organik yiyecekleri tercih etmek gibi. Bu küçük değişiklikler, kaygı seviyenizi azaltmanın yanı sıra çevreye de fayda sağlayabilir.

Kaynakça

- Clayton, S. (2020). Climate anxiety: Psychological responses to climate change. *Journal of anxiety disorders*, 74, 102263.
- Pihkala, P. (2020). Anxiety and the ecological crisis: An analysis of eco-anxiety and climate anxiety. *Sustainability*, 12(19), 7836.
- Sobel, D. (1996). *Beyond ecophobia: Reclaiming the heart in nature education* (Vol. 1). Great Barrington, MA: Orion Society.

SÜRDÜRÜLEBİLİR SANAT

Öğretmen Aslıgül TÜRK

PDR Öğretmeni

Sürdürülebilirlik kavramı, bizim ülkemizde son yıllarda sık sık duyduğumuz yeni bir kavram. Ancak bu kavramın dünyadaki geçmişi biraz daha eskilere dayanıyor.

Sürdürülebilirlik; ekonomik ya da siyasi bir bakış çerçevesinde sınırlı tutulamaz. Başta aile, birey olmak üzere, toplumun tüm kesimlerine ve tüm alanlarına dokunacak bir şekle gelmelidir.

Genel olarak dünyadaki diğer ülkelere baktığımızda, sürdürülebilir mimari ile yapılmış birçok yapı görebiliyoruz.(Foto1) Sürdürülebilir ev, sürdürülebilir tarım, sürdürülebilir eğitim, sürdürülebilir turizm, sürdürülebilir enerji, sürdürülebilir kent, sürdürülebilir moda diye listeye her geçen gün bir yeni kavram ekleniyor. Yaşamın tüm alanlarında sürdürülebilirliğe hepimizin çok ihtiyacı var. En çok da yaşam alanımız dünyanın ve gelecek nesillerin tabii ki.

Foto 1-Sürdürülebilir mimari

Bu yazımda Sürdürülebilir Sanat konusuna bir göz atmak, dikkatimi çeken bazı çalışmalardan ve sanatçılardan bahsetmek istedim.

Foto2-İbrahim Çallı-Üsküdar

Dünyada hızlı değişimler yaşanan 1950’li 1960’lı yıllarda toplumsal değişimlerle birlikte sanatta da birtakım değişimler ve yenilikler yaşanmaya başlanmıştır. Örneğin; 60’lı yılların öncesinde sanatın konusu daha çok doğayken (Foto2), 60’lardan sonra, toplumsal değişimler, ekonomik ve teknolojik değişimler sonucunda tahrip edilen doğa, toprak ve su kirliliği, çevre

kirliliğinin neden olduğu sorunlar sanatın konusu olmuştur. Sanatçılar duyarlılıkları, tepkileri ile toplumu bilinçlendirme, geniş kitleleri bilgilendirme çalışmalarına yönelmiş ve bu yönde eserler vermeye başlamışlardır.(Foto3)

Günümüzde sanatçıların bu farkındalıkları ve tepkileri sonucunda; Land Art (Arazi Sanatı), Earthworks (Toprak Çalışmaları), Environmental Art (Çevresel Sanat), Ecoart (Ekolojik Sanat) gibi birçok akım oluşmuştur. Bu akımlarda çoğunlukla, toprak, doğanın arazi yapısı, bitkiler, kurumuş ağaçlar gibi geri dönüşebilecek malzemeler ya da nesneler kullanılmıştır. Aslında genel çerçevede bakıldığında bu tür çevre sanatlarının çıkış noktasını düşünmeye başladığımızda, mağara duvarlarındaki resimlere kadar gidebiliriz. Çevre sanatının ilk örnekleri, atalarımızın, mağara duvarlarına, renkli bitkileri ezerek, sürterek ya da sert bir nesne ile kazıyarak yaptıkları hayvan ve insan figürleri olarak karşımıza çıkar.(Foto4)

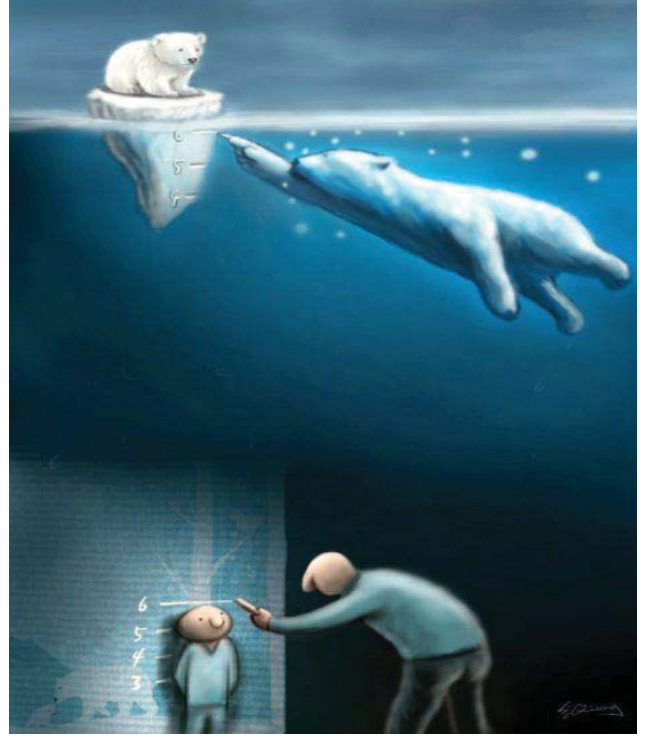

Foto 3-Liu Qiang (Çinli Sanatçı)

Foto 4-mağara resimleri

Bu yeni akımlarla birlikte birçok sanatçı, tuval, boya, fırça dışında birçok atık malzeme, geri dönüşebilir, ileri dönüşebilir nesneler hatta hurda metaller, kumaşlar vb. birçok nesneden faydalanarak eserler meydana getirmişlerdir. Sürdürülebilir ilk eserlerde kuvvetle muhtemel bu kavram ya da geri dönüşüm gibi kavramlar düşünülmemiş; değişim, yenilik, farklı bakış açıları gibi adlar altında bu eserler üretilmiş olabilir. Örneğin; Pablo Picasso 1912 yılında yaptığı "Guitar" adlı eserinde, karton kutu, kağıt, ip gibi malzemeler kullanmıştır. Yine aynı şekilde basit bir bisiklet selesi ve gidonundan ibaret olan "Boğa Başı" adlı eserin hikayesi de şöyledir; Picasso, 1942'de bir dönem birlikte çalıştığı, kendisine kaynak tekniklerini öğreten, heykeltıraş dostu Julio Gonzalez'in cenazesinden dönerken, yolda bir çöplükte

bulduğu deriden basit bir bisiklet selesi ve metal gidon ile “Boğa Başı” adlı eserini, iyi bir metal ustası ve heykeltıraş olan dostu Gonzalez’e teşekkür ve saygı amaçlı olarak yapmıştır. Hatta bu eser, 18 Eylül 2019-05 Ocak 2020 tarihleri arasında İzmir’de Arkas Sanat Merkezi’nde Türkiye’deki tüm sanatseverlerle buluşan Picasso’nun 83 eseri arasındaydı. Sanatseverlerin, öğretmenlerin, öğrencilerin yoğun ilgi gösterdiği bir sergiydi. (Foto5)

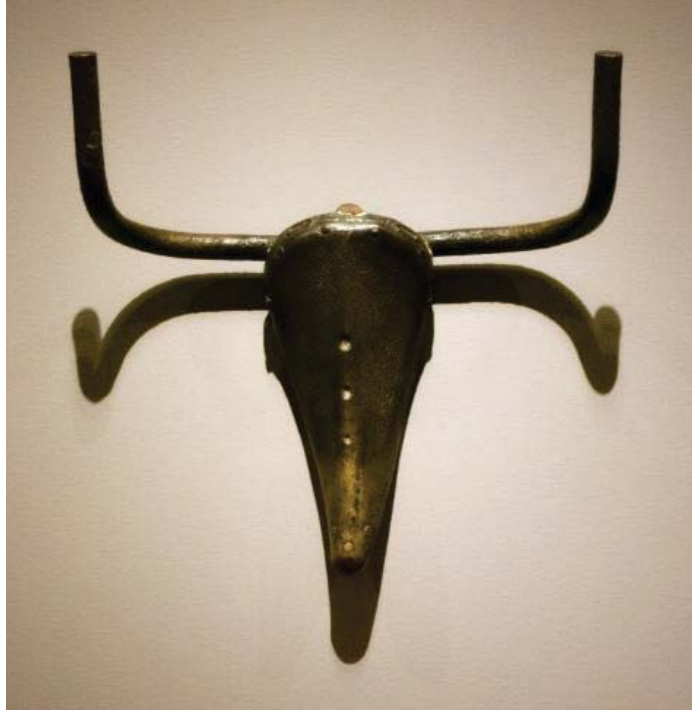

Foto 5-Pablo Picasso-Boğa Başı

Land Art eserler özellikle 1960’lardan sonra görünür olmaya başlamıştır. En bilinenlerden birisi Robert Smithson’un 1969-1970 arasında Utah Eyaleti’ndeki Büyük Tuz Gölü’nün kenarında yaptığı 450 metre uzunluğundaki Spiral Jetty (Sarmal Dalgakıran) adlı eseridir. Bu eser, her mevsim farklı bir görsel güzellik sunmanın dışında, aynı zamanda ekolojik olarak da birçok canlıya ev sahipliğı yapan doğal bir yaşam alanıdır. (Foto6)

Foto 6-Spiral Dalgakıran

Günümüze gelindiğinde hem bizim ülkemizde hem de yurt dışında birçok sanatçının geri dönüşüm, ileri dönüşüm mantığı ile eserler ürettiğini görmekteyiz. Televizyonda, belgesellerde, sanat programlarında, internet ortamında ya da sergilerde birçok örneğine denk geldiğimiz bu sanatçılar ve eserleri bizlere farklı bakış açıları sunmakta, sürdürülebilirlik konusunda farkındalığımızı arttırmaktadır.

Bu sanatçılar arasında; Mersin Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi mezunu Deniz Sağdıç, atık malzemelerle ürettiği eserleri ile dikkat çekmektedir. Özellikle denim kumaşlar, düğmeler, ilaç kutuları, şişe kapakları vb. malzemeleri kullanmaktadır. Ready-ReMade ve Tenim Denim projeleri ile ürettiği eserlerini yurt içinde ve yurt dışında sergileyerek bu alanda öne çıkan sanatçılardan biri olmuştur. (Foto7)

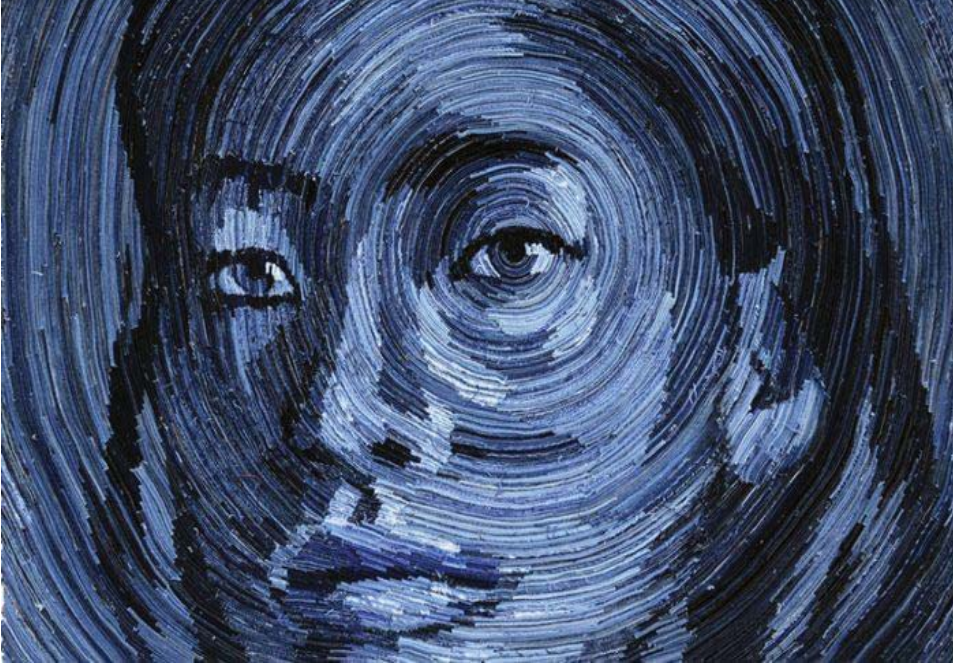

Foto 7-Deniz Sağdıç-Tenim Denim

Yine hurda malzemelerle heykeller yapan Hataylı sanatçı Mervan Altınorak bu alanda çok güzel eserler sunmaya devam etmektedir. (Foto8)

Foto 8-Mervan Altınorak-Hurda Sanat

Buna benzer geri dönüşen sanatsal çalışmaları Lübnanlı Sanatçı Charles Nassar'da da görmekteyiz. Ortadoğu'da çatışma ve savaşlar sonrasında ortaya çıkan hurda metallerle harikulade sanat eserleri üreterek, sanatseverleri hayran bırakmaktadır. (Foto9)

Foto 9-Charles Nassar-Hurda Sanat

Sayıları her geçen gün artan bu sanatçılar ve eserleri sayesinde doğaya, çevreye, suya, toprağa, geri dönüşüme karşı bilinçlenme, sürdürülebilirlikle ilgili farkındalık, sosyal medya, televizyon ve sergilerle toplumun her kesimine kolayca ulaşmaktadır. Bazen bizim için hiç de önemli olmayan eski, yıpranmış bir kıyafetin, kumaşın, hurda bir metalin, kurumuş bir ağacın bile sanatçının ufak bir dokunuşu ile yeniden hayat bulması, bir salonda sergilenmesi, bir sanat programında evimizin odasına kadar girebilmesi belki de sürdürülebilirliğin gizli bir gücüdür.

Görsel Kaynaklar:

Foto 1- Sürdürülebilir mimari (<https://www.ekolojist.com/ekoloji-ve-yasam/surdurulebilir-mimari-nedir/>)

Foto2- İbrahim Çallı-Üsküdar (<https://www.arkhesanat.com/unlu-turk-resim-sanatcilari-tarafindan-yapilmis-bilinmesi-gereken-10-sanat-eseri/>)

Foto 3- Liu Qiang (Çinli Sanatçı) (<https://www.dizidoktoru.com/kultur-sanat/turhan-selcuk-karikatur-yarismasi-sonuclandi-h4766.html>)

Foto 4- Mağara resimleri (<https://www.arkeolojikhaber.com/haber-prehistorik-magara-resimleri-sanat-mi-ayin-isareti-mi-iletisim-dili-mi-3795/>)

Foto 5- Pablo Picasso-Boğa Başı (<https://i.hizliresim.com/86oD7Q.png>)

Foto 6- Spiral Dalgakıran (<https://www.atlasobscura.com/places/spiral-jetty>)

Foto 7- Deniz Sağdıç-Tenim Denim (<https://www.artkolik.net/sergiler/deniz-sagdicin-tenim-denim-projesi-hong-kongda-3783>)

Foto 8- Mervan Altınorak-Hurda Sanat (<https://www.yeniasir.com.tr/cumartesi/2023/04/29/depremzedeler-icin-hurdadan-sanat>)

Foto 9- Charles Nassar-Hurda Sanat (<https://edition.mv/world/9621>)

KÖYE DÖNEMEMEK...

Prof. Dr. Ahmet MUTLU
OMU İİBF

1980’li yıllarda köyde (Meyre) ilkokula giderken 15 tatillerde Ankara’ya akrabalarımızın yanına giderdik. Bu nedenle 15 tatillerin gelişi beni hep heyecandırmıştır. Herkes bu heyecanımı Ankara’yı ve oradaki akrabaları göreceğ olmama yorardı; lakin aslında otobüse binme heyecanıydı bendeki. Öyle ya, yazın sırf kamyonu binebilmek adına, milletin kaç “geri” samanını basmayı hiç düşünmeden kabul eden benim için 10-11 saatlik Ankara yolcuğu heyecanın doruk noktası demekti. Tabii ki heyecanın kaynağı sadece otobüs olunca, özgürce yaşadığımız köy ortamı yerine, üç-beş gün içinde ruhumu sıkımsatmaya başlayan kısıtlı şehir ortamının huzursuzluğu da çökmeye başlardı. Ondan sonraki günler “ne zaman gideceğimizi” sormakla geçirdi. Dönüş günü yaklaştıkça yine heyecanlanmaya başlardım ancak bu sefer ki otobüse binme heyecanı değil, köye dönme

heyecanıydı. Dönerken o yollar bir türlü bitmek bilmezdi. Ne zaman ki tepeden çukurdaki Bozkır’ı görürüm, o zaman bir sevinç kaplar içimi. Çünkü köye gitmeye ramak kalmıştı. Bozkır’dan minibüse bindiğimiz andan itibaren de eksik olan yanımla tamamlanırdı.

Herkesin köyü başkadır. Benim köyüm ise bambaşka. Halihazırda kendi çocuğuma ve de diğer çocuklara baktıkça içim acır. İçimi acıtan şey, köy gibi bir yerde yaşayamamaları ve benim ki kadar güzel bir çocukluk geçiremiyor olmalarıdır. Bozkır Lisesi’nde okuduğum üç yıl boyunca bile hiçbir gün azalmayan bir özlemle, ikindi okul bittikten sonra bir an önce köye gitmeyi istemişimdir. Bozkır’da (ilçede) bile köyünü özleyen benim için üniversite yılları ve sonrasının içimde nasıl “gittikçe büyüyecek ve hiç kapatamayacağım bir özlem yarası” olduğunu varın siz hesap edin.

Kaynak: ev-yasam/q18500069-sehir-hayati-mi-koy-hayati-mi-tam-size-gore

Öteden beri (33 yıldır) köyümden uzaktayım; her insan gibi yaşam güzergahımın gurbet serüvenini icra etmekteyim. Her ne kadar yıllar geçtikçe zayıflasa da her gurbette olan gibi ben de bir gün nasılsa köyüme döneceğim hissiyle yaşamaktayım. Lakin akıbetimizin “bizden önce gidip de dönmeyenler gibi olacağı”nın artık bir “ihtimal”den öte, katı ve keskin, bırakın seslendirmeyi, akla bir getirilemeyecek kadar acımasız bir “gerçek” olduğunun farkındayım. Yaşıtlarımın çoğundan şanslı olarak, üniversiteye kadar köyümde yaşamış olsam da ben, köy yaşantımın sadece çocukluğumdakinden ibaret olmasını istemem. İsterim ki köyüm, doğduğum ve öleceğim yer olduğu kadar, “yaşadığım” yer de olsun...

Kaynak:

<https://www.dunya.com/ekonomi/250-ornek-koy-gelecek-yil-tamam-haberi-398745>

Bugün kentte ve kent yaşamı içinde oluşumu, “hayat şartları” sıklığıyla geçiştiremem. Ben kentte yaşadıkça ve üstelik kent üzerine okuyup, yazıp, araştırdıkça, köyden çıkmakla neleri kaybettiğimizin daha çok farkına varıyorum. Modern dünyanın “ekolojik”, “doğal”, “organik”, “geri dönüşüm”, “yerellik”, “yetinme ekonomisi”, “küçük ölçeklilik” gibi adlarla adeta yeni bir şey keşfediyormuşçasına kentli insanın

beğenisine sunduğu yaşam tarzının aslında bizatihi Anadolu köyünün kendisi oluşunu yıllar sonra bilimin de katkısıyla fark etme paradoksundan söz etmiyorum. Hayır, sözünü ettiğim farkındalık başka bir şey! Köylü bilincin kentli bilince evrilmesiyle ilgili sorunun farkındalığı...

“Kendimiz olma”ktan başka herkes, her şey olduğumuz kent ortamında köyü özliyor oluşumuz, aslında kendimizi özliyor oluşumuz olabilir mi? İstanbul’da, arada sırada tesadüflere bırakarak gördüğümüz arkadaşımızın “çocukluk arkadaşımız” olduğunu ancak köyde görünce hatırlayışımız, aslında onun ve kendimizin saf, masum ve dosdoğru görünen özünü özlemekten olabilir mi? Kentlerin yavan müziğini dinlemekte ve tekil oyunlarına katılmaktaki isteksizliğimiz, davul-zurna-cümbüş ve kemanın ahengi ile yol boyu çekilen halaydaki dayanışma ve coşkuyu arayışımıza mı işaretler?

Velhasıl, köy hayali ile kent gerçekliğinden oluşan fasit daire içinde kıvranırken ömrümüzün bitecek olması ne acı... Öyle biri öldü geçen Ankara’da, Kasım Yüksel. Kasım Yüksel Ağabey gibi kente mahkûm olmuş, lakin ruhuna köyünü işlemiş olanların her dizesinde, satırında ve nihayet son nefesinde “köy, ille de köy” deyişi ne kadar manidar!

“Hadi gel köyümüze geri dönelim, Fadimenin düğününde halay çekelim”

Şubat 2010 Samsun

Kitap Tavsiyesi

Kitap Adı: Shinrin-Yoku , orman banyosu

Kitabın yazarı: Hector Garcia ve Francesc Miralles

Fatma Güder

MSKÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Komorebi

Japoncada
ormandan süzülen
ışık veya gölge
şekilleri için
kullanılan bir
kelime

Kitabımızda doğayla bağı zayıfladıkça insanlığın yaşadığı ve yaşayacağı problemleri göz önüne seriyor.

‘‘İnsanlık geçmişten bugüne dek kendisine yiyecek, barınak ve manevi huzur sağlayan ormanlarla bağlantılıydı. Köklerinden kopup şehir hayatına karıştıktan sonra doğayla bağı gittikçe zayıfladığında çok sayıda problemle yüz yüze geldi. Bu kitap gösteriyor ki birçok problemimizin ilacı doğayla bağımızı tekrar kurmakta saklı. Merak etmeyin, bunun için ormana taşınmak gibi köklü değişiklikler yapmamıza gerek yok.’’

Bu kitapta orman banyosunun pratiği detaylıca anlatılmakta ve sayısız faydasından söz edilmektedir. Orman banyosu yapmanın stres seviyesini azaltma, kan basıncını dengelemeye kadar birçok faydasını öğrenebileceğiniz müthiş bir eser.

Kitaptan birkaç alıntıyı da şuraya bırakalım;

‘‘....ağaçlara sarılmanın endişeyi azalttığını ve bizi olumsuz düşüncelerden uzaklaştırmaya yardımcı olduğunu gösteren bilimsel çalışmalar mevcut. Burada fayda sağlayan şey ağacın gövdesinden gelen ,neredeyse hissedilmesi imkansız titreşimler.’’

‘‘...Thoreau için modern insanın bedensel ve ruhsal hastalıkları dört duvar arasında doğal olmayan bir şekilde yaşaması ve şehrin içinde yalnızca bir şeyleri çabucak halletmek için dışarı çıkıp ardından yine bir dört duvar arasına geri dönmesinden kaynaklanıyor.’’